

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 15.02.2019

Saksnr: 18-185619MED-OTIR/01

Rettsens leder: Tingrettsdommer Nini Ring

Meddommere:

Oddbjørn Skjelbred
Loisa Arhipova

Påtalemyndigheten

Politiadvokat Emil Andor Lorch-Falch

mot

Ivar Grøneng

Advokatfullmektig Caroline Holst Kavli

DOM

Ivar Grøneng er født 26.04.1964 og bor i Bekkeliveien i Kolbotn.

Ved forelegg utferdiget av politimesteren i Oslo er han satt under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av

Vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3 første ledd

for å ha overtrådt bestemmelsen om at enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke kan oppstå fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret

Grunnlag:

Mandag 24. september 2018 ca. kl. 16.30 på E18 Mosseveien mellom Ormsundveien og Ulvøya var han ikke tilstrekkelig hensynsfull, aktpågivende og varsom, idet han syklet i kollektivfeltet til tross for at trafikken på stedet ikke tillot dette. Han holdt lavere hastighet enn det som var skiltet fartsgrense på stedet. Som følge av syklingen fortettet trafikken seg og det oppstod kø bak ham, og han hindret således trafikkflyten på stedet. I tillegg fremkalte han potensielt trafikkfarlige situasjoner for seg selv.

Hovedforhandling ble holdt tirsdag den 12. februar 2019. Tiltalte møtte og erkjente seg ikke skyldig etter tiltalebeslutningen. Retten mottok forklaring fra 3 vitner, og det ble foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboken. Aktor la ned påstand om at tiltalte dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til bot på kr. 8500,- subsidiært fengsel i 17 dager. Videre la aktor ned påstand om at tiltalte idømmes sakskostnader med kr. 3000,-. Forsvarer la ned påstand om at tiltalte frifinnes, subsidiært at han anses på mildeste måte.

Rettsens vurdering

Ved vurderingen av skyldspørsmålet bygger retten på de bevis som er ført under hovedforhandlingen. Det er påtalemyndigheten som har bevisbyrden, og beviskravet skal håndheves strengt, jf. Rt-1998-1945. For domfellelse kreves at det etter en samlet vurdering av bevisene finnes sikkert at tiltalte har gjort det han er tiltalt for, og at han har utvist nødvendig skyld. Enhver rimelig og fornuftig tvil om bevisresultatet skal komme tiltalte til gode. Bevisbedømmelsen skal foretas på grunnlag av en helhetsvurdering av flere momenter som hver for seg kan ha ulik bevisstyrke. Tvil knyttet til ett moment i bevisvurderingen er ikke til hinder for domfellelse, så lenge det etter en samlet vurdering av momentene ikke er rimelig tvil om konklusjonen, jf. Rt-2005-1353.

Følgende faktum er på det rene og heller ikke omtvistet:

Mandag den 24. september 2018 ca 1630 på E 18 på Mosseveien, syklet tiltalte i kollektivfeltet på Mosseveien mellom Ormsund og Ulvøya. Som følge av syklingen midt i veibanen oppstod det en kø bak ham. Trafikkflyten på stedet stoppet opp, og tiltalte ble stoppet av politibetjent Inge Frydenlund som bl.a. sa til tiltalte at han forstyrret trafikken

unødig, og at han måtte forlate kollektivfeltet. Da tiltalte ikke var enig i dette, ble det påkrevd for politibetjenten å pålegge tiltalte å forlate feltet, noe han da rettet seg etter. Det ble utstedt forelegg på stedet som tiltalte ikke vedtok.

Det er på det rene at det er en smal vegskulder på ca 1000 meter det aktuelle sted som umuliggjør forbikjøring. Tiltalte syklet bare en del av strekningen, før han ble stoppet ved en bensinstasjon hvor man kan kjøre av. Spørsmålet i saken er om tiltalte ved sin adferd har overtrådt vegtrafikkloven § 3. I det han ikke fortsatte å sykle den resterende strekningen, skal retten bare ta stilling om det var uaktsomt å sykle den strekningen han hadde tilbakelagt seg.

Tiltalte har ikke erkjent straffeskyld. Han forklarte i retten at det er lov å sykle i kollektivfeltet, og på denne strekningen er den alternative gang/sykkelveien ikke et trygt alternativ. Tiltalte har forklart at han den aktuelle dagen syklet hjemover sørover langs Mosseveien. Det var tett trafikk i det ordinære i kjørefeltet, og han la seg dermed i kollektivfeltet som i utgangspunktet hadde grei flyt. Han syklet i moderat tempo, og la seg midt i veibanen da han er mest synlig der, nettopp for å unngå farlige situasjoner. Trafikken tettet seg bak ham, og det oppstod som følge av dette en kø. Tiltalte hevder imidlertid at det kun oppstod en midlertidig forsinkelse for de motoriserte kjøretøyene, all den tid de måtte påregne venting da de kom frem til flettefeltet. Han erkjenner at han skapte en midlertidig kø, men bestriker at han på noe tidspunkt har skapt potensielt farlige situasjoner for seg eller andre.

Politibetjenten som stoppet tiltalte, vitnet i retten. Han forklarte at dette er en kjent farlig strekning, og et område hvor det skjedde en ulykke for noen år siden der en syklist omkom i en sammenflettingssituasjon. Vitnet forklarte at tiltalte syklet midt i veien, og var en propp i trafikkbildet. Pga liten/smål veiskulder er det ikke mulig for forbikjøring, og tiltalte hindret derfor den naturlige flyt. Det var både busser og tungtrafikk bak ham den dagen.

Retten vil innledningsvis bemerke at det følger av forskrift om kjørende og gående trafikk at (trafikkreglene) § 5 nr. 2 at syklister har lov til å anvende kollektivfeltet. Det er imidlertid på det rene at alle trafikanter i tillegg må overholde vegtrafikkloven § 3. Bestemmelsen retter seg mot enhver trafikanter, dvs. mot gående, syklister, førere av motorvogner og førere av andre kjøretøy. Det følger av vegtrafikkloven § 3 at enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom, så det ikke kan oppstå fare eller voldes skade, og slik at annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret. Bestemmelsen bygger på de viktigste målsettingene som ligger til grunn for vegtrafikklovgivningen, nemlig hensynet til trafikksikkerheten og hensynet til en effektiv og smidig trafikkavvikling. Kravet om trafikksikker opptreden går frem av formuleringen «ikke volder skade eller oppstår fare». Hensynet til trafikkavviklingen ivaretas gjennom påbudet om at man skal ferdes slik at annen trafikk «ikke blir hindret eller forstyrret».

Den straffbare handlingen er i § 3 første ledd således angitt i tre alternativer. Det skal «ikke voldes skade». Man skal ikke ferdes slik at det «kan oppstå fare». Man skal heller ikke opptre «slik at annen trafikk unødig blir hindret eller forstyrret» Retten vil i det følgende vurdere om noen av de aktuelle alternativer i bestemmelsens gjerningsinnhold er oppfylt. Det er på det rene at det faktisk ikke oppstod noen skade som følge av tiltaltes sykling, slik at første alternativ ikke er anvendelig. Det følger imidlertid av bestemmelsens andre alternativ at den rammer både konkret og abstrakt fareforvoldelse. Enhver trafikant plikter å ferdes ikke bare slik at det ikke oppstår konkret fare, men også på en slik måte at fare ikke *kan* oppstå. Dette betyr at bestemmelsen også rammer ferdsel som fører til abstrakt, (hypotetisk) fareforvoldelse. Det følger imidlertid av juridisk teori, og er også fulgt opp i rettspraksis, at det bare er der hvor det foreligger en realistisk og nærliggende mulighet for at den konkrete uaktsomme atferd vil lede til skade, at § 3 er overtrådt jf. Bjørn Engstrøm mfl., Kommentartutg. 2012. s 55 flg. Politibetjent Frydenlund har særlig fremholdt at det er sammenflettingssituasjonen, og blindsoneproblematikken som kunne forvolde skade. Dette punktet på strekningen hadde tiltalte enda ikke nådd. Det som imidlertid kan skape potensielt farlige situasjoner, er at det på strekningen ikke er noen rettmulighet eller annet sted å søke sikkerhet for syklisten grunnet smal kantlinje/smål vegskulder. Det er på det rene at det kan reises spørsmål om det var forsvarlig å sykle slik tiltalte gjorde. Retten kan imidlertid ikke se at det var noe nærliggende eller realistisk fare ved tiltaltes sykling før han ble stoppet, utover at det generelt er farlig som syklist å ferdes blant busser og tungtrafikk, og ekstra farlig på denne strekningen. Retten finner derfor at dette vilkåret ikke er oppfylt.

Det tredje alternativet i den objektive gjerningsbeskrivelse i § 3 er at «annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret». Med hindring tenker man på de tilfeller at en trafikant direkte kommer i vegen for en annen trafikant, slik at denne ikke kommer frem eller må stanse. I begrepet hindring følger at det må foreligge en kvalifisert form for forstyrrelse. Eksempler på at annen trafikk blir «forstyrret» har man når man eksempelvis tvinger en annen til å redusere hastigheten. I utgangspunktet vil enhver tvungen hastighetsreduksjon eller endret manøvrering innebære at kravet om forstyrrelse er oppfylt. Det er på det rene at det derfor i dagens trafikkbilde vil være umulig å unngå at eksempelvis syklist vil forstyrre andre trafikanter. Det er derfor klart at bestemmelsen ikke setter forbud mot enhver forstyrrelse, se også her se Bjørn Engstrøm, LoR 1993 s. 182-184 og Kommentartutg. 2012, s. 56 flg. Det er et vilkår for at § 3 skal komme til anvendelse, at hindringen eller forstyrrelsen er unødig. Vurderingen om hva som er unødig må vurderes ut fra den konkrete situasjonen. Sentrale momenter er hvilken grad av forstyrrelse det er tale om, hvor stor trafikkmengde det er på stedet, og hva slags trafikksituasjon det gjelder. Generelt kan man si at medtrafikanter må akseptere å bli forstyrret i en slik grad som ikke anses som urimelig eller unødvendig ut fra hensynet til trafikkavviklingen.

I forhold til dette spørsmålet har retten delt seg i et flertall og i et mindretall.

Flertallet, bestående av meddommerne Oddbjørn Skjelbred og Loisa Arhipova, er av den oppfatning tiltalte ikke skapte en unødig hindring, og heller ikke har opptrådt uaktsomt. Det vektlegges at all den tid det er lov til å sykle i et kollektivfelt må man tåle en viss grad av forstyrrelse av syklistene. Tiltalte syklet som syklist så fort man kan forvente, og det er ikke opplyst om noe spesielt ved hans sykling som sådan. Det er på det rene at det oppstod en kø, men dette var et midlertidig problem, da det likevel ville oppstå en forsinkelse når trafikantene i kollektivfeltet nådde flettefeltet. All den tid tiltalte har lov til å ta kollektivfeltet i bruk, opptrådte han så aktsomt som han kunne etter forholdene. Det vektlegges at tiltalte opplyste i retten at han har blitt stoppet tidligere, og at han etter samtale med politiet fikk sykle videre. Flertallet mener at dersom politiet ville hindre trafikk fra syklistene i dette området, kunne de ha skiltet strekningen som forbudt for ferdsel fra syklistene.

Mindretallet, bestående av fagdommer Nini Ring, er av den oppfatning at tiltalte ved sin adferd har skapt en unødig hindring. Mindretallet vektlegger i sin vurdering at kollektivfeltet nettopp har som formål å avlaste det vanlige kjørefeltet. Den aktuelle dagen var det stillestående kø i det ordinære kjørefeltet, mens det i utgangspunktet fløt greit i kollektivfeltet, før tiltalte ved å legge seg midt i kjørefeltet, skapte kø her. I det det er en smal veiskulder på stedet, er det ikke noen mulighet for medtrafikanter å kjøre forbi tiltalte, og han skapte en helt klar propp på strekningen. Mindretallet finner det ikke avgjørende at de som benyttet kollektivfeltet likevel måtte vente når de senere skulle flettes med det ordinære kjørefelt, da det under enhver omstendighet oppstår en rekkefølgefeil. Retten vektlegger forklaringen til vitnet Frydenlund som fremhever at det er på det rene at tiltalte ved sin adferd hindret trafikkflyten. Mindretallet har etter dette kommet til tiltalte har overtrådt den aktuelle gjerningsbeskrivelse i vegtrafikkloven § 3. Mindretallet har også kommet til at han har opptrådt med den nødvendige skyld. Skyldkravet ved overtredelse av § 3 er uaktsomhet. Bestemmelsen presiserer imidlertid aktsomhetskravet da det følger av bestemmelsen at man skal ferdes hensynsfullt, aktpågivende og varsomt. Det er på det rene at den generelle aktsomhetsnormen etter vegtrafikkloven § 3 er streng. Ved bedømmelsen av om tiltalte opptrådte uaktsomt legger mindretallet til grunn at det må foretas en konkret vurdering av trafikksituasjonen utfra de faktiske omstendigheter og tiltalte subjektive kunnskap om vegen. I ordet hensynsfullhet ligger et krav om at man skal utvise smidighet i trafikken. Med smidighet menes bl.a. at man må ta hensyn til andre trafikanters behov for å komme frem, og således også i den forbindelse gi avkall på egen rett. Et av formålene med bestemmelsen er å lette trafikkavviklingen. Mindretallet er av den oppfatning at tiltalte ikke har opptrådt smidig, og i stedet for å lette trafikkavviklingen, har han ved sin adferd skapt kø. Han har en plikt til å innrette seg etter den trafikkinformasjon han har, noe han i dette tilfellet har forsømt. Det er på det rene at han har mulighet til å innrette seg etter dette på forhånd, og at han kunne forutse situasjonen som ville oppstå. Mindretallet vektlegger at han er godt kjent med strekningen. Han kunne ha søkt andre løsninger da det er skiltet med at det finnes en alternativ gangvei/sykkelvei som går parallelt. Dette ville gått saktere for tiltalte, men er et reelt alternativ og ville ha hatt som konsekvens at kollektivfeltet ble anvendt etter formålet.

Etter dette blir tiltalte å frifinne i samsvar med flertallets votum.

Forsvarer har lagt ned påstand om at tiltalte ved frifinnelse tilkjennes sakskostnader etter rettens skjønn i medhold av straffeprosessloven § 438 første ledd. Etter bestemmelsens første ledd skal retten, der straffeforfølgningen ender med frifinnelse, tilkjenne tiltalte erstatning av staten for nødvendige utgifter til hans forsvar. Retten er kommet til at vilkårene for erstatning etter straffeprosessloven § 438 foreligger og at tiltalte skal tilkjennes sakskostnader. Retten legger til grunn stykkprisforskriftens § 7 for beregning av nødvendige utgifter til tiltaltes forsvar. Erstatningen fastsettes på denne bakgrunn til kr 8 320,-

Dommen er avsagt med den dissens som fremkommer ovenfor.

DOMSSLUTNING

1. Ivar Grøneng, født 26.04.1964, frifinnes.
2. Ivar Grøneng, født 26.04.1964, tilkjennes sakskostnader fra det offentlige med 8320-åttetusentrehundreogtjue-kroner.

Frammøteforkynning

Domfelte er innkalt til frammøteforkynning i Oslo tingrett onsdag 20. februar kl. 0930.

Retten hevet

Nini Ring

Oddbjørn Skjelbred

Loisa Arhipova

VEILEDNING TIL DOMFELTE I TINGRETTE

Du kan anke dommen i tingretten

Du har rett til å anke over en dom i tingretten. Du må i så fall anke innen to uker fra den dagen dommen er avsagt eller forkynt (gjort kjent) for deg. Du må innen den samme fristen opplyse om du krever ny behandling av andre krav du er idømt, for eksempel erstatning. Det er lagmannsretten som behandler anker over avgjørelser i tingretten.

Hva kan du anke over?

Du kan anke over

- bevisvurderingen under skyldspørsmålet, hvis du mener kravene for straff ikke er oppfylt
- lovanvendelsen under skyldspørsmålet, hvis du mener loven er tolket feil
- utmålingen av straffen
- erstatning, inndragning, tap av førerrett eller lignende
- feil ved saksbehandlingen

Når kan lagmannsretten nekte å behandle anken?

Lagmannsretten kan nekte å behandle anken hvis retten kommer til at det er klart at dommen ikke vil bli endret. Hvis saken gjelder en forbrytelse som kan føre til fengsel i mer enn seks år, vil lagmannsretten vanligvis behandle anken. Lagmannsretten kan likevel nekte å behandle anken hvis den gjelder et spørsmål av mindre betydning, eller hvis det ellers ikke er grunn til å fremme anken.

I noen saker vil anken bare bli behandlet hvis særlige grunner taler for det. Det gjelder hvis påtalemyndigheten ikke har bedt om, eller du ikke er idømt, en annen reaksjon enn bot, inndragning eller tap av retten til å føre motorvogn.

Du får oppnevnt forsvarer

Hvis anken blir fremmet for retten, får du oppnevnt en forsvarer som betales av det offentlige. Dersom du ønsker en bestemt forsvarer, bør du opplyse om det samtidig med anken eller så snart som mulig senere.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne:

- hvilken dom du anker over, og om anken gjelder hele dommen eller bare enkelte tiltaleposter
- om anken gjelder saksbehandlingen, bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, lovanvendelsen under skyldspørsmålet, eller avgjørelsen om straff
- hvilke feil du mener har skjedd - når anken gjelder saksbehandlingen
- om anken gjelder inndragning
- om du krever ny behandling av erstatningskrav eller andre krav som er nevnt i straffeprosessloven § 3

Videre bør du nevne:

- nye bevis som du vil legge fram
- endringen du ønsker
- hvilke feil anken gjelder, ved anke over lovanvendelsen

Hvis du krever ny behandling av krav i straffeprosessloven § 3, må du oppgi:

3. om anken gjelder hele avgjørelsen
4. det resultat du krever
5. de feilene du mener har skjedd
6. den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
7. bevisene som vil bli ført

Hvordan anker du?

Du kan sette fram ankeerklæringen skriftlig eller muntlig for den tingretten som har avsagt dommen, eller for påtalemyndigheten (for eksempel statsadvokaten eller politiet). Hvis du er varetektsfengslet, kan du også sette fram anken for tilsatte i fengselet.

Forsvareren eller en annen advokat kan gi råd om hvorvidt du bør anke, og eventuelt hjelpe deg med å skrive anken. Du kan også få hjelp til å skrive anken hos tingretten, hos påtalemyndigheten eller hos tilsatte i fengselet. I alle tilfelle må du selv underskrive anken.

Var du ikke til stede under hovedforhandlingen?

Hvis du er domfelt uten å ha vært til stede under hovedforhandlingen, kan du be om at saken blir behandlet på nytt. For å kunne få ny behandling på grunn av møtefravær må du gjøre det sannsynlig at du hadde gyldig fravær, og at du ikke kan bebreides for at du ikke meldte fra i tide. Du må sette fram kravet for tingretten eller påtalemyndigheten innen to uker fra dommer er forkynt.

Tidspunktet for soning

Dersom du er idømt fengselsstraff og har særlige ønsker om tidspunktet for soningen av denne, må du henvende deg til Kriminalomsorgen. Du vil få pålegg av Kriminalomsorgen om å møte til fastsatt tid og sted for soning av fengselsstraffen.

Soning i eget hjem

Dersom du har fått en dom på under fire måneder ubetinget fengselsstraff, kan du allerede nå søke Kriminalomsorgen om å få sone den i eget hjem med elektronisk kontroll (fotlenke) (straffegjennomføringsloven § 16.2). Kriminalomsorgen vurderer om du oppfyller kravene for en slik soningsform.

Soning i institusjon

Dersom du har fått en dom på under ett år ubetinget fengselsstraff kan du allerede nå søke Kriminalomsorgen om å få sone den i en institusjon for behandling av avhengighet eller psykiske lidelser, spesielle former for omsorg eller attføring (straffegjennomføringsloven § 12). Kriminalomsorgen vurderer om du oppfyller kravene for en slik soningsform.

Betinget fengselsstraff

Dersom du er idømt betinget fengselsstraff, betyr det at soningen er utsatt i en prøvetid. Grunnvilkåret ved betinget dom er at du ikke begår noen ny straffbar handling i prøvetiden. Det kan være fastsatt andre vilkår i dommen. Hvis du begår en straffbar handling i prøvetiden, kan retten gi en samlet dom for begge handlingene eller særskilt dom for den nye handlingen. Hvis du bryter fastsatte vilkår, kan retten bestemme at fengselsstraffen helt eller delvis skal sones.

Samfunnsstraff

Dersom du er idømt samfunnsstraff, vil det si at du er pålagt å utføre samfunnsnyttig tjeneste, delta i program eller andre tiltak utarbeidet av Kriminalomsorgen i så mange timer som retten har bestemt. Samfunnsstraffen kan også inneholde forbud mot kontakt med bestemte personer. Kriminalomsorgen bestemmer når og hvordan straffen skal gjennomføres. Hvis du begår en ny straffbar handling før samfunnsstraffen er gjennomført, eller hvis du ikke utfører samfunnsstraffen, kan retten bestemme at du må sone i fengsel i stedet.

Ungdomsstraff

Dersom du er idømt ungdomsstraff, sendes saken til Konfliktrådet. Konfliktrådet vil innkalle til et stormøte der det skal utarbeides en ungdomsplan. Blir man ikke enige om en ungdomsplan, sendes saken tilbake til domstolen som avgjør om hele eller deler av den betingede straffen skal sones. Hvis du begår en ny straffbar handling før ungdomsstraffen er gjennomført, eller hvis du bryter vilkårene satt i ungdomsplanen, kan retten bestemme at du må sone i fengsel i stedet.

Bot

Hvis en bot ikke blir betalt til fastsatt tid, vil den bli innkrevet av Statens Innkrevingsentral ved trekk i lønn eller annen tvangsinnkreving. Lykkes ikke det, må du sone i fengsel.

Nærmere informasjon om ulike soningsformer og vilkårene for dette finnes på www.kriminalomsorgen.no.